

CONCEPT-Verslag 11-12-2024**Locatie : raadszaal Nuth , 15.00 uur – 16.00 uur**

Aanwezig de CAL-AWACS leden: de dames Hermans, Offermans en Duijvestijn (gast) en de heren Geurts, Van de Laar, Van der Leij, Van der Pas, Raes, Kannegieter, Kockelkoren, Kleuters, Kiffen, Demmers (gast), Bovy (gast) en Achten (secretaris).

1. Opening (voorzitter is plv. voorzitter dhr. Geurts)

Dhr. Geurts (plv. voorzitter) opent de vergadering. Afmelding is ontvangen van voorzitter dhr. Caldenberg in verband met een bezoek van het College van GS aan Brussel.

2. Vaststellen concept-agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. Op voorstel van dhr. Geurts wordt bespreking van agendapunt 5 doorgeschoven naar de volgende keer omdat de brieven slechts een dag ervoor zijn ontvangen en er daardoor geen goede voorbereiding heeft kunnen plaatsvinden. Daarbij wordt afgesproken dat leden vooraf aan de komende vergadering aangeven waar nog essentiële antwoorden ontbreken en liefst een selectie van onderwerpen wordt gemaakt die dan besproken dienen te worden omwille van een effectieve vergadering.

3. Mededelingen

Het afscheid van dhr. Kleuters vindt aan het einde van de bijeenkomst plaats.

4. Concept-verslag 25-09-2024 (038 -CAL-AWACS-2024)

Het concept-verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Naar aanleiding van:

Op vraag van dhr. Van de Laar zegt dhr. Van der Pas toe dat zodra het voorstel tot wijziging van de Wet luchtvaart in verband met de bevoegdheidsverdeling ten aanzien van buitenlandse luchthavens aan de Tweede Kamer wordt toegezonden dit ook aan de leden van CAL AWACS ter kennisname wordt gezonden (planning Q2 2025).

Bespreken actielijst (039 -CAL-AWACS-2024).

Dhr. Van der Leij meldt dat bespreking van de landelijke evaluatie in alle COVM's nog niet volledig heeft plaatsgevonden. Na afronding daarvan ontvangt de Tweede Kamer een appreciatie en krijgt de CAL AWACS ook een brief voor deelname aan de landelijke klankbordgroep. Dat kan een bestuurlijke en/of ambtelijke afvaardiging zijn.

5. Ingekomen stukken

In de CAL-AWACS van 12 maart 2025 worden de volgende documenten besproken:

- a. Brief van de voorzitter d.d. 29-03-2024 (032-CAL-AWACS-2024)
- b. Reactie van ministerie van Defensie (040-CAL-AWACS-2024)
- c. Vragen schriftelijke ronde (022-CAL-AWACS-2024)

- d. Verduidelijkingsvragen gemeenten Beekdaelen en Brunssum (041-CAL-AWACS-2024)
- e. Antwoorden schriftelijke ronde (042-CAL-AWACS-2024)

6. Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg

A. Overzicht klachten van het 3e kwartaal 2024 (043-CAL-AWACS-2024)

Dhr. Kockelkoren en mw. Offermans constateren een toename van jachtvliegtuigen en vragen wat dat voor de toekomst betekent? Dhr. Geurts vraagt of deze toename zonder meer door Defensie geaccepteerd wordt of dat hieraan iets gedaan kan worden, mede gelet op de uitspraken van de (vorige) staatssecretaris. Mw. Duijvenstijn geeft aan dat de klachten over jachtvliegtuigen ook in de toekomst geregistreerd blijven worden.

Dhr. Kiffen meldt dat er inderdaad na de covid-periode een stijging van het aantal jachtvliegtuigen is te zien. Dit zijn jachtvliegtuigen, veelal van Duitse origine, die hun vliegoperaties oefenen. De snel veranderde geopolitieke verhoudingen vergen meer oefeningen en training. Wat betreft de toekomst, is de verwachting dat vliegbewegingen van jachtvliegtuigen niet minder worden, gelet op het feit dat de behoefte om te trainen voor operationele inzet noodzakelijk blijft.

Dhr. Van der Leij meldt dat er vanuit het ministerie van Defensie geen beleidswijziging is t.a.v. het stationeren van Nederlandse jachtvliegtuigen op Geilenkirchen. Het gebruik voor oefennaderingen op NAVO-vliegbasis Geilenkirchen gebeurt vooral door Duitse jachtvliegtuigen.

De heren Geurts en Kockelkoren doen nogmaals een beroep op actief beleid om het aantal jachtvliegtuigen te verminderen omwille van de leefbaarheid. Dhr. Kiffen meldt dat er binnen de afgesproken geluidscontouren en de daarbij behorende regelgeving wordt gebleven. Er wordt door de NAVO-vliegbasis geen actief beleid gevoerd om vliegbewegingen van jachtvliegtuigen aan te trekken.

Mw. Hermans vraagt nadere toelichting over het gebruik van de PC-12-propellertoestellen. Doordat er minder AWACS-vliegbewegingen plaatsvinden is de inzet van deze vliegtuigen, maar ook bijvoorbeeld van Learjets, nodig om de verkeersleiders volgens de Duitse regelgeving getraind te houden geeft dhr. Kiffen aan. Ook wijst hij erop dat dit in de aangehouden brieven nader wordt toegelicht.

Dhr. Van de Laar vraagt of geoefend kan worden met geluidsarmere vliegtuigen. De heer Kiffen geeft aan dat geprobeerd wordt om de PC-12 vliegbewegingen af te wisselen met zgn. Learjets, dit zijn straalvliegtuigen die geluidsarmer zijn maar dit is niet altijd mogelijk vanwege training en inhuurmogelijkheden. Voor zover bekend zijn er op dit moment volgens dhr. Kiffen geen elektrische toestellen die de karakteristieken van de AWACS-toestellen efficiënt kunnen nabootsen.

Afsluitend memoreert dhr. Geurts dat in de jaren tachtig met de omgeving is afgesproken dat de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen voor AWACS-toestellen is bedoeld en niet voor jachtvliegtuigen.

7. Vliegbewegingen boven de woonkernen van Schinveld en Brunssum 3e kwartaalrapport 2024 (044-CAL-AWACS-2024)

Mw. Hermans constateert dat vanwege verkeer van of naar Maastricht Aachen Airport onder meer een tankvliegtuig is uitgeweken en dwars over de kern van Brunssum heeft gevlogen. Op welke wijze vindt er afstemming plaats tussen verkeersleiders van Geilenkirchen en MAA? Dhr. Kiffen meldt dat er nauwe afspraken en procedures zijn tussen de verkeersleiders van NAVO-vliegbasis Geilenkirchen en MAA. Boven Nederland dienen vliegtuigen zich te houden aan de instructies van MAA. Vanwege

separatie met overig vliegverkeer kan er gekozen moeten worden om een vliegtuig vroegtijdig te laten afbuigen. Dit kan toch gevolg hebben dat deze boven de kern van Brunssum komt. De verkeersleiding zorgt ten eerste altijd voor de veiligheid in het luchtruim en kijkt daarna naar efficiëntie en het beperken van geluidshinder. In deze situatie zijn de geldende procedures gevolgd. Het is niet volledig te voorkomen, en ook niet verboden, dat vliegtuigen boven bewoond gebied vliegen.

Dhr. Kockelkoren is het opgevallen dat bij een luchtverkeersleiding-training vier keer een fout is geconstateerd. Waarom is niet eerder gereageerd toen de vliegtuigen bij herhaling over de woonkernen vlogen? Dhr. Kiffen meldt dat op die dag sprake was van een nieuwe situatie. Zodra de onvolkomenheden door de Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg gerapporteerd waren aan de NAVO-vliegbasis heeft dat direct tot actie geleid en waren er geen verdere woonkernoffenders tijdens die training.

8. Bespreken rapportage NLR Halfjaarrapportage vliegbaanbewaking vliegbasis Geilenkirchen (045-CAL-AWACS-2024)

Dhr. Kockelkoren verwijst naar bladzijde 18, tweede en derde alinea van het rapport waarin onder andere staat aangegeven dat de informatie aantoont dat het spreidingsgebied waarbinnen zich 90 procent van de starts bevonden, gedurende alle onderzochte maanden dichterbij Schinveld lag dan bij Brunssum. Ook eerdere rapportages geven dit aan. In 1981 is afgesproken en schriftelijk door defensie bevestigd dat precies tussen de woonkernen van Brunssum en Beekdaelen wordt doorgevlogen. Doordat feitelijk noordelijker wordt gevlogen treedt in de woonkern Schinveld meer geluidsoverlast op. In het verlengde hiervan geeft spreker aan, dat het niet zo zou mogen zijn dat dit bij de omzetting van de Ke/Lden-contour leidt tot een nieuwe contour die meer dan de huidige contour, boven de woonkern Schinveld komt te liggen.

Dhr. Kiffen meldt dat zoveel mogelijk getracht wordt om binnen de tolerantiegrenzen te blijven; een logische verklaring voor het feit dat er meer AWACS-vliegbewegingen nabij de noordelijke tolerantiegrens plaatsvinden zou de overheersende windrichting kunnen zijn. Realiteit is ook dat de wendbaarheid van AWACS-toestellen beperkt is en het erg lastig om over een precieze denkbeeldige lijn op de grond te vliegen. Omzetting van de contour is volgend jaar aan de orde.

Aangezien de richting van de wind bekend is bij de vliegers, geeft dhr. Geurts aan dat bij het oefenen en de operationele vluchten beter rekening gehouden zou moeten kunnen worden met vliegen in het midden van de funnel.

9. Vraagstelling van dhr. L'Espoir (rondvraag CAL-AWACS 25-09-2024)

Mw. Offermans leidt de vraagstelling van dhr. L'Espoir in zoals in de agenda is opgenomen. Kortgezegd, kan een verlenging van de baan in combinatie met de nieuwe Boeing E-7 Wedgetail-toestellen zorgen dat er niet meer over Schinveld en Brunssum wordt gevlogen?

Strikt genomen betreft het hier een vraag aan het ministerie van Defensie. Op verzoek van de voorzitter zal dhr. Kiffen desondanks als eerste reageren.

Dhr. Kiffen verwijst naar het Tweede Kamerstuk 33 000 XII, nr. 6, vergaderjaar 2011-2012. Verlenging van de baan biedt geluidstechnisch weinig rendement. Ook is er in de loop der jaren, na het verschijnen van het Landrum & Brown rapport dat dateert uit mei 2009, in het verlengde van de baan nieuwe bebouwing gekomen aan de zijde van de stad Geilenkirchen. Door deze ruimtelijke ontwikkelingen is er geen ruimte meer voor wijziging van obstakelvrije zones waardoor een verlenging van de baan richting oosten vrijwel onmogelijk lijkt.

Door de karakteristieken van de nieuwe Boeing E-7 Wedgetail kan dit toestel sneller 'klimmen' (hetgeen minder lang geluidsoverlast op de grond veroorzaakt) maar de E-7 is niet zo licht en wendbaar dat nog voor de kernen Schinveld en Brunssum op een veilige manier kan worden afgebogen en daarmee deze kernen ontzien kunnen worden. Naar verwachting zou het voortijdig afbuigen zelfs tot meer geluidsoverlast kunnen leiden doordat de motoren richting de kernen projecteren. Dhr. Kiffen heeft advies ingewonnen via deskundigen in huis en verwacht niet dat een onafhankelijk onderzoek tot wezenlijk andere conclusies zal leiden.

Nu op voorhand de verwachting wordt uitgesproken dat de baten van een onderzoek gering zijn, mede door RO-aspecten en de hoge kosten zal het ministerie van Defensie geen aanvullend onafhankelijk onderzoek laten verrichten. Mw. Offermans doet toch een oproep tot aanvullend onderzoek omdat ieder aanknopingspunt aangegrepen moet worden om de leefbaarheid voor de inwoners te vergroten. Dhr. Van der Leij merkt op dat de winst op geluidsvlak vooral zal voortkomen uit het nieuwe type vliegtuig en dat straks in de praktijk altijd nog gekeken kan worden naar mogelijke optimalisaties.

10. Rondvraag

Dhr. Raes verzoekt om in lijn met vergoedingen voor burgerleden bij COVM's elders vergoeding ook mogelijk te maken voor burgerleden van de commissie AWACS. Ook verzoekt hij Defensie om z.s.m. werk te maken van een beter systeem voor archivering en documentatie. Dhr. Van der Leij geeft aan dat beide onderwerpen ook geadresseerd zijn bij aanbevelingen van de evaluatie. Landelijk is afgesproken om vooruitlopend op nieuwe besluitvorming en aanpak geen wijzigingen op voorhand door te voeren.

Mw. Hermans en dhr. Geurts bedanken dhr. Kleuters voor zijn 15 jaar gedreven inzet met (dossier) kennis als burgerlid van de commissie AWACS. Eveneens wordt zijn vrijwillige inzet geprezen voor bijvoorbeeld het Clemensdomein en natuur- en milieueducatie.

Dhr. Kleuters geeft aan dat hij in 2010 als 'neutraal persoon' in de commissie AWACS heeft plaatsgenomen waarbij hij dacht dat er plaats zou zijn voor brede afwegingen ten aanzien van geluid, overlast, veiligheid, werkgelegenheid, leefbaarheid. Hij heeft evenwel in de loop der jaren ervaren dat de invloed van een lid van de Commissie AWACS vrij gering is vanwege het feit dat de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen een buitenlandse luchthaven is en daardoor andere wetgeving en normen van toepassing zijn. Ook blijven echte compenserende maatregelen nog steeds uit en is het afgesproken vier-sporenbeleid niet echt van de grond is gekomen. Dat maakt dat je als burger voor je achterban maar relatief weinig kan betekenen. Hij hoopt dat dit op termijn bij een nieuwe commissie gaat veranderen. Tot slot dankt dhr. Kleuters iedereen voor alle vergaderingen in de loop van 15 jaren.

Niets meer aan de orde zijnde sluit dhr. Geurts onder dankzegging de bijeenkomst.

De volgende bijeenkomst is op woensdag 12 maart 2025 15-17 uur te Nuth.